

بررسی تحلیلی فرهنگ انتظار پادشاهی خداوند در عهد جدید*

محمد صحاف کاشانی^۱

فرید دهدار^۲

چکیده

یکی از آموزه‌های مشترک بین ادیان ابراهیمی آموزه اعتقاد به ظهور منجی و موعود آخرالزمانی است. مسیحیان معتقد عیسی مسیح علیه السلام سه روز پس از مصلوب شدن زنده شد و مدتی بعد به آسمان عروج کرد و در آخرالزمان دوباره از آسمان باز خواهد گشت و پادشاهی خداوند را بنا خواهد نهاد. در عهدین آموزش داده شده که مؤمنین هر لحظه و هر روز منتظر آمدن پادشاهی خداوند باشند و ایمانداران براساس فرهنگ انتظار تربیت شدند. در مسیحیت نخستین افرادی بودند که به نام منتظران پادشاهی خداوند شناخته می‌شدند و امروزه یکی از مراسمات دینی و دعا‌های بسیار مهم و اساسی در مسیحیت مراسم عشای ربانی است که در حقیقت به نوعی مراسم دعا برای آمدن پادشاهی خداوند شناخته می‌شود. در این تحقیق درصد بررسی فرهنگ انتظار مسیحیت مطابق با مبانی عهد جدید می‌باشیم. هدف از این پژوهش تقویت نقاط مشترک دو دین اسلام و مسیحیت در مسئله اعتقاد به موعود و انتظار و آمادگی برای آمدن موعود می‌باشد. روش پژوهش مطالعات متنی با تمرکز بر متون مقدس مسیحیت می‌باشد.

واژگان کلیدی

انتظار، عهد جدید، منتظران، مسیحیت.

مقدمه

در عهدین نوید آمدن یک موعود آخرالزمانی نوید داده شده است دانیال در رویا می‌بیند که پسر انسان بر ابرهای آسمان می‌آید و سلطنت و جلال و ملکوت به او داده شده است (دانیال ۷: ۱۳-۱۴) بنا به آموزه‌های عهدین در آخرالزمان منجی یهود مسیح (ماشیح) نام دارد (دانیال، ۹: ۲۵). مسیحیان معتقدند ماشیح موعود در عهد عتیق همان عیسیای ناصری است. و پیروان مسیح انتظار داشتند که او در زمان حیاتش قیام نماید و بنی اسرائیل را رهایی بخشد (لوقا ۲۴: ۲۴).

* تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۲

۱. سطح چهار حوزه علمیه و دانشجوی پسادکتری پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی قم، ایران (نویسنده مسئول)
(mskashani@chmail.ir)

۲. پژوهشگر حوزه ادیان (pasokhbeetteham@gmail.com).

(۲۱) ودائما از او سوال می‌کردند که این امور کی واقع خواهد شد (لوقا ۲۴: ۲۱) با مصلوب شدن مسیح این امیدها به یاس تبدیل شد اما طبق آموزه‌های انجیل زمانی که عیسی ﷺ به آسمان عروج کرد، فرشتگان به شاگردانی که به تماشای عروج او ایستاده بودند گفتند: ای مردان جلیلی، چرا ایستاده به سوی آسمان نگرانید؟ همین عیسی که از نزد شما به آسمان بالا برده شد، باز خواهد آمد (اعمال، ۱: ۱۱).

متی نیز در باره واقعه بازگشت مجدد عیسی ﷺ از آسمان می‌نویسد: آن‌گاه علامت پسرانسان در آسمان پدید گردد و در آن وقت، جمیع طوایف زمین سینه‌زنی کنند و پسرانسان را ببینند که بر ابرهای آسمان با قوت و جلال عظیم می‌آید (متی، ۲۴: ۳۰).

کلیسا معتقد است:

مسیح از آسمان باز خواهد آمد تا بر زندگان و مردگان سلطنت کند (تعالیم کلیسای کاتولیک، بند ۶۶۹-۶۷۰).

از آن دوره به نام دوران پادشاهی خداوند نام برده می‌شود. در فرهنگ تربیتی عهدین بر اهمیت انتظار کشیدن و منتظر آمدن پادشاهی خداوند تأکید فراوانی شده است. اصولاً انتظار پادشاهی خداوند یکی از آئین‌های دینی مورد تأکید در مسیحیت می‌باشد و هر هفته در مراسم عشاء ربانی به تمرین انتظار می‌پردازند و در مواعظ عهد جدید بارها به اهمیت انتظار پادشاهی خداوند تأکید شده است.

در این باره آثار زیادی به زبان انگلیسی تولید شده است از جمله:

1. Rhodes, B. (2022). *Waiting for the Kingdom: a critical analysis of Moltmann's eschatological theology through the lens of waiting* (Doctoral dissertation, University of Aberdeen).
  2. Blumhardt, C. (1998). *Action in waiting*. The Plough Publishing House
- از آن‌جا که مسئله انتظار کشیدن برای آمدن موعود جهانی یکی از موضوعات مشترک بین اسلام و مسیحیت می‌باشد پرداختن به آن از چند نظر می‌تواند دارای اهمیت باشد. از جمله این پژوهش همچنین می‌تواند به مسلمانان و مسیحیان به سمت گفتگو در کلام مشترک سوق دهد (آل عمران: ۶۴) و توجه جامعه مسلمان و مسیحی را به فضیلت‌های دینی به خصوص در حوزه مهدویت جلب نماید. و سوء تفاهم‌های اشتباه را در این حوزه تصحیح نماید. در جهت اصلاح و بهبود رفتار اجتماعی در جامعه بشری بکوشند.
- این تحقیق به صورت تفصیلی به بازگشایی مسئله انتظار موعود در عهدین می‌پردازد و

نشان میدهد که چه مقدار قرابت بین آموزه‌های اسلامی و مسیحی در مسئله انتظار موعود وجود دارد.

سؤال اصلی در این تحقیق این است که در تعالیم مسیحیت علاوه بر مزده آمدن موعود آیا توصیه به آماده بودن و انتظار کشیدن برای آمدن موعود نیز شده است.

در این تحقیق ضمن بررسی نامشخص بودن و نزدیک بودن زمان ظهور و نامشخص بودن آن در بائبل به آیاتی که مؤمنین را تشویق می‌کند که هر لحظه و ساعت منتظر آمدن موعود باشد پرداخته است و سپس به بررسی شیوه فرهنگ‌سازی انتظار در ایمانداران مسیحی می‌پردازد و آیاتی که مؤمنین را ترغیب می‌کند که منتظر باشند و این انتظار را هشیارانه و مشتاقانه سپری کنند و برای سختی‌های آن آماده باشند را بررسی می‌کند و سپس به بررسی تمثیل انتظارگونه در موعظه‌های عیسی مسیح می‌پردازد و نشان می‌دهد عیسی مسیح علیه السلام چگونه در قابل مثال‌های مختلف مؤمنین را تشویق می‌کرده که باید خود را هر لحظه و هر ساعت منتظر آمدن موعود کنند و پاداش‌هایی که در بائبل برای منتظران در نظر گرفته شده است را به آنها وعده می‌دهد و در مرحله پایانی سه آیت اصلی انتظار یعنی روزهایی که مسیحیان برای یادآوری ظهور آن را نشانه‌گذاری کردند و آئین‌های هفتگی و سالیانه‌ای که مسیحیان که برای یادآوری ظهور برگزار می‌شود همچنین دعاهایی که منتظران برای تعجیل در ظهور می‌خوانند، می‌پردازد و در نهایت منتظران شاخص در دوران زندگی مسیح علیه السلام و رسولان را معرفی می‌نماید.

مفهوم‌شناسی

۱. پادشاهی خداوند

بازگشت مسیح از آسمان و برقرار حکومت جهانی در الهیات مسیحی به پادشاهی خدا Kingdom_of_God βασιλεία τῶν οὐρανῶν و یا پادشاهی آسمان شناخته می‌شود در انجیل متی آمده: «هنگامی که پسر انسان با شکوه و جلال خود به همراه همه فرشتگان بیاید، بر تخت پرشکوه خود خواهد نشست؛ (متی ۲۵: ۳۱) عوبدیا می‌گوید: نجات‌دهندگان به کوه صهیون بر خواهند آمد تا بر کوه عیسو فرمان برانند؛ و سلطنت از آن خداوند خواهد بود! (عوبدیا ۱: ۲۱) خداوند بر تمامی زمین پادشاه خواهد بود. در آن روز خداوند یکی و نامش نیز یکی خواهد بود (زکریا ۱۴: ۹) و در این مدت که زمانش هزار سال خواهد بود شیطان در هاویه به اسارت کشیده می‌شود (مکاشفه ۲۰: ۳-۱) و شهدایی که سرشان را در راه خدا داند زنده

می شوند و با مسیح هزار سال سلطنت می کنند (مکاشفه ۲۰: ۴).

در عهد جدید بیشترین حجم موعظه های مسیح نوید آمدن پادشاهی آسمان و یا خدا است ۶۸ بار واژه پادشاهی خدا و ۳۲ بار واژه پادشاهی آسمان در عهد جدید تکرار شده است. عیسی مسیح بارها در قالب مثل و یا موعظه آمدن پادشاهی آسمان را به پیروانش بشارت داده است. مسیح پیش از ظهور تاکید کرد زمان زمان برقرار ملکوت (پادشاهی) مسیحایی که اسرائیل انتظارش را می کشید فرا نرسیده است. و زمان حاضر زمان انتظار کشیدن و مراقب بودن است (تعالیم کلیسای کاتولیک ۶۷۲) ملکوت خدا... تنها با پیروزی خدا بر سرکشی نهایی شیطان که موجب پائین آمدن عروسش از آسمان می شود تحقق می یابد (تعالیم کلیسای کاتولیک ۶۷۷) کلیسا... به کمالی نمی رسد مگر در جلال آسمانی یعنی هنگام بازگشت جلال آمیز مسیح (تعالیم کلیسای کاتولیک ۷۶۹).

۲. انتظار

انتظار در یونانی با واژه προσδοκᾶω به معنای انتظار کشیدن، تماشا کردن می باشد. کتاب مقدس ده ها بار درباره ظهور منجی آخرالزمانی پیشگویی کرده است. و همواره به پیروانش تعلیم داده تا منتظر و آماده آمدن او باشید. و این سنت از دیرباز در میان یهودیان و مسیحیان وجود داشته است عهدین نشان می دهد انبیا و نیکان زیادی از دیر باز منتظر آمدن پسر انسان بودند و برای آمدنش لحظه شماری می کردند عیسی مسیح نیز در موعظش بارها بر اهمیت انتظار کشیدن و آماده بودن برای آمدن پسر انسان تاکید نموده است.

زمان ظهور

۱. نامشخص بودن زمان ظهور

طبق آموزه های انجیل بازگشت مسیح از آسمان ناگهانی خواهد بود و هیچ کس و حتی خود عیسی مسیح هم نمی داند که بازگشت او در چه تاریخی خواهد بود، عیسی مسیح فرمود: «ولی از آن روز و از آن ساعت (زمان رجعت)، جز پدر هیچ کس اطلاع ندارد، نه فرشتگان در آسمان و نه پسر هم» (مرقس، ۱۳: ۳۲). و زمانی که عیسی به آسمان عروج می کرد شاگردانش پرسیدند: «آیا در این زمان است که پادشاهی را به اسرائیل باز خواهی گردانیدی؟» عیسی پاسخ داد: «بر شما نیست که ایام و زمان هایی را که پدر در اختیار خود نگاه داشته است بدانید» (اعمال ۱: ۶-۷)؛ زکریا نیز بیان می کند که آن روز، روز مخصوصی خواهد بود و فقط خداوند می داند چه هنگام فرا خواهد رسید (زکریا، ۱۴: ۷). عیسی مسیح بیان می کند بازگشت

مجدد او ناگهانی خواهد بود مانند برقی که صبحگاهان یکباره از آسمان ساطع و فراگیر می‌شود (متی، ۲۴: ۴-۲۷) در دیدگاه اسلامی نیز تعیین زمان ظهور به شدت نفی شده است و امام باقر علیه السلام با صراحت فرمود که وقت تعیین‌کنندگان دروغگویند (کلینی، ۱۳۶۳: ج ۱، ۳۶۸).

۲. نزدیک بودن زمان ظهور

گرچه مشخص نیست که ظهور در چه زمانی رخ می‌دهد اما از همان بدو تأسیس مسیحیت همواره تأکید شد که ظهور موعود نزدیک است قبل از آغاز خدمت عیسی مسیح یحیی تعمیددهنده ظهور کرد. او در بیابان یهودیه موعظه می‌کرد و می‌گفت: «توبه کنید زیرا پادشاهی آسمان نزدیک شده است!» (متی ۳: ۲) هنگامی که عیسی مسیح شاگردانش را برای تبلیغ به شهرهای دور فرستاد به آنان فرمود... هنگامی که می‌روید، این پیام را موعظه کنید که پادشاهی آسمان نزدیک شده است (متی ۱۰: ۵-۷).

حتی زمانی که عیسی مسیح در آخرین سفرش وقتی نزدیک اورشلیم رسید «مردم گمان می‌کردند پادشاهی خدا در همان زمان ظهور خواهد کرد» (لوقا ۱۹: ۱۱).

حواریون مسیح گمان می‌کردند این که عیسی مسیح بناست حکومت رومیان را مضمحل کند، و بنی اسرائیل را نجات دهد سه روز بعد از مصلوب شدن دو تن از حواریون با هم می‌گفتند اما امید داشتیم او همان باشد که می‌بایست اسرائیل را رهایی بخشد (لوقا ۲۴: ۲۱). و هنگامی که عیسی به آسمان بالا برده می‌شد حواریون هم چنان امید داشتند که زمان وقوع پادشاهی آسمان در همان هنگام باشد و لذا مسیح سوال کردند «آیا در این زمان است که پادشاهی را به اسرائیل بازخواهی گردانید؟ (اعمال ۱: ۶-۹)

مسیحیان هم عصر حضرت عیسی علیه السلام انتظار داشتند ظهور در همان دوران به وقوع بپیوندد پطرس معتقد بود که «پایان همه چیز نزدیک است» (اول پطرس، ۴: ۷) و زمان داوری نیز آغاز شده است (اول پطرس ۴: ۱۷).

مسیح به شاگردانش تعلیم می‌داد که زمان ظهور پادشاهی آسمان هنوز فرا نرسیده ولی بسیار نزدیک است. و تا هنوز این نسل معاصر منقرض نشدند عیسی ظهور خواهد کرد. متی می‌نویسد شاگردان عیسی نزد او آمده، از او پرسیدند:

به ما بگو که این امور کی واقع می‌شود و نشان آمدن تو و انقضای عالم چیست؟ (لوقا

۲۴: ۲۱)

عیسی با تأکید می‌فرماید:

به همین‌سان، هر گاه این چیزها را ببینید، در می‌یابید که او نزدیک، بلکه بر در است. آمین، به شما می‌گویم، تا این همه روی ندهد، این نسل از بین نخواهد رفت (متی ۲۴: ۳۵-۳۲).

مرقس بیان می‌کند:

هر آینه، به شما می‌گویم بعضی از ایستادگان در این جا هستند که تا ملکوت خدا را که به قوت می‌آید، نبینند، ذائقه موت را نخواهند چشید (مرقس، ۹: ۱).

عیسی حتی به گونه موکدی بر این مسئله تأکید می‌کند و به مخاطبان اطمینان می‌دهد که حتما این پیشگویی بزودی رخ خواهد داد:

مطمئن باشید این نسل خواهد ماند و این وقایع را خواهد دید. آسمان و زمین از میان خواهد رفت، ولی سخنان من تا به ابد پا بر جا خواهد ماند (مرقس ۱۳: ۲۹-۳۱).

لوقا نیز بر همین مسئله تأکید می‌کند:

آمین، به شما می‌گویم تا همه این امور واقع نشود، این نسل نخواهد گذشت. آسمان و زمین زائل خواهد شد، اما سخنان من هرگز زوال نخواهد پذیرفت (لوقا، ۲۱: ۳۲-۳۳).

به گفته مورخ چارلز فریمن، مسیحیان اولیه انتظار داشتند که عیسی در یک نسل پس از مرگش بازگردد و عدم وقوع ظهور ثانویه واقعا جوامع اولیه مسیحی را شگفت زده کرد (Freeman, 2002, p. 133).

مبتنی بر این داده‌ها در الهیات عهد جدید هیچ کس به جز پدر از زمان آمدن موعود اطلاعی ندارد و حتی خود عیسی مسیح و یا فرشتگان هم این زمان را نمی‌دانند و این زمان مخصوص خداوند است اما چنانچه از متون عهد جدید برمی‌آید از همان ابتدای مسیحیت چنان آموخته شده که مردم حتی در زمان زندگی مسیح و رسولان روز شب منتظر آمدن مسیح بودند و انتظار داشتند که در همان ایام زندگی آنها موعود ظهور کند. و این فرهنگ انتظار بود که باعث می‌شد آنها همیشه خود را آماده نگه دارند و در کسب مکارم اخلاق و دوری از بدی‌ها پرهیز کنند.

فرهنگ‌سازی انتظار در عهد جدید

۱. تربیت براساس فرهنگ انتظار

در عهد جدید تلاش شده تا مردم را با فرهنگ انتظار تربیت کنند و بارها به اهمیت انتظار

برای فرا رسیدن پادشاهی آسمان و موعود وعده داده شده تأکید شده است. در نامه به تسالونیکیان به ایمانداران تعلیم داده شده که «در انتظار آمدن پسر او از آسمان باشید، که از مردگان برخیزانیدش، یعنی عیسی، که ما را از غضب آینده رهایی می بخشد» (اول تسالونیکیان ۱: ۱۰).

پطرس در دومین نامه خود به مسیحیان توصیه می کند که منتظر روز خداوند باشند. و می نویسد برخلاف گمان برخی، خداوند در انجام وعده اش تأخیر نمی ورزد... اما روز خداوند چون دزد خواهد آمد، که در آن آسمان ها با غریبوی مهیب از میان خواهد رفت... بر شماست که... انتظار روز خدا را بکشید و فرا رسیدن آن را بشتابانید... (دوم پطرس ۳: ۹-۱۳).

در نامه به رومیان نیز تأکید می شود:

جهان خلقت با اشتیاق تمام در انتظار ظهور پسران خداست... با این امید که خود خلقت نیز از بندگی فساد رهایی خواهد یافت و در آزادی پر جلال فرزندان خدا سهیم خواهد شد (رومیان ۸: ۱۹-۲۱).

تفسیر کمبریج می نویسد ذیل این آیه می نویسد: «روز خدا» به طور تغییرناپذیر با حکم الهی تعیین نمی شود، بلکه ممکن است با آمادگی مؤمنین و یا عموم بشریت تسریع شود (Cambridge Bible for Schools and Colleges. 2 Peter 3:12).

تفسیر برنز برای توضیح حالت انتظار می نویسد: انتظار یعنی عجله به سوی آینده و وقتی مشتاقانه می خواهیم اتفاقی بیفتد اگر می توانستیم وقوع آن را تسریع می کردیم. مسیحی واقعی از آمدن آن روز نمی ترسد. او به عنوان دوره رستگاری خود منتظر آن است (Barnes' Notes on the Bible, 2 Peter 3:12).

چنان که پیداست عیسای مسیح و رسولان مسیحی توجه وافری به تربیت ایمانداران مبتنی بر فرهنگ انتظار داشتند و دائماً به مؤمنین گوشزد می کردند که در هر لحظه منتظر و آماده باشید.

۲. انتظار هشیارانه و مشتاقانه

انتظار به طول می انجامد و طولانی شدن این زمان ممکن است کم شوق و اشتیاق را از دل مؤمنین برباید و لذا توصیه کردند که همواره باید مشتاقانه منتظر ظهور بمانید در نامه به فیلیپیان تأکید شده: «بارها این را به شما گفته ام... حال آن که ما اهل آسمانیم و با اشتیاق تمام انتظار می کشیم که نجات دهنده، یعنی سرورمان عیسی مسیح، از آن جا ظهور

کند (فیلیپیان ۳: ۱۸-۲۰) و ایمانداران با شوق و اشتیاق وافر به انتظار ظهور منجی خود می‌نشینند.

در نامه به عبرانیان نیز تأکید شده:

پس بیایید... نزد او (عیسی) بیرون از اردوگاه برویم. زیرا در این جا شهری ماندگار نداریم بلکه مشتاقانه در انتظار آن شهر آینده هستیم (عبرانیان ۱۳: ۱۲-۱۴).

و از آن جا که اشتیاق نیز ممکن است باعث غفلت شود و برخی از این اشتیاق سوءاستفاده کنند و مؤمنین را به بیراهه بکشانند و یا خود را به دروغ مدعی مسیحایی معرفی کنند و یا خواب و غفلت و سستی وجود ما را فرا بگیرد لذا تأکید شده که این اشتیاق انتظار باید همراه با هشیاری باشد.

از جمله به رومیان توصیه شده که از خواب بیدار شوند و منتظر ظهور بمانند:

... زیرا هم اکنون ساعت آن رسیده است که از خواب بیدار شوید، چرا که اکنون در مقایسه با زمانی که ایمان آوردیم، نجات ما نزدیک تر شده است. شب رو به پایان است و روز نزدیک شده است (رومیان ۱۳: ۱۱-۱۲).

همچنین آمده: خود نیک می‌دانید که روز خداوند همچون دزدی که شب هنگام می‌آید، فرا خواهد رسید... اما شما ای برادران، در تاریکی نیستید تا آن روز چون دزد غافلگیرتان کند. شما همه فرزندان نور و فرزندان روزید؛ ما به شب و به تاریکی تعلق نداریم. پس همانند دیگران به خواب نرویم، بلکه بیدار و هوشیار باشیم. زیرا آنان که می‌خوابند، شب هنگام می‌خوابند، و آنان که مست می‌کنند، شب هنگام مست می‌کنند. اما ما چون به روز تعلق داریم، باید هوشیار باشیم (اول تسالونیکیان ۵: ۱-۸) و لذا باید با هشیاری و اشتیاق انتظار کشید. دوگانه اشتیاق و هشیاری لازم است تا هم فریب راهزنان انتظار را نخورند و هم از این هشیاری شور و شوق آنها را به آمدن موعود نگاهد.

۳. سختی انتظار

از همان ابتدا عیسای مسیحی و حواریون به مردم درباره سختی روزهای طاقت‌فرسای انتظار گوشزد می‌کردند و به آنان یادآوری می‌کردند که برای گذراندن این هجران باید صبور باشند عیسای مسیح می‌فرماید روزگار قبل از ظهور آن چنان سخت و طاقت‌فرسا خواهد بود که مردم آرزوی دیدن یک روز از روزهای حضور را حسرت می‌برند وی می‌فرماید:

زمانی می‌آید که آرزو خواهید کرد یکی از روزهای پسر انسان را ببینید، اما نخواهید دید... (لوقا ۱۷: ۲۰-۲۵).

پطرس رسول به مسیحیان خبر می‌دهد که در آن روزگار منتظران را استهزا خواهند کرد ولی باید صبور باشید وی می‌نویسد: قبل از هر چیز، بدانید که در ایام آخر استهزاکنندگانی ظهور خواهند کرد که پیرو امیال پلید خود خواهند بود و استهزاکنان خواهند گفت: پس چه شد وعده آمدن او؟ از زمانی که پدران ما به خواب رفتند، همه چیز همان‌گونه است که از بدو آفرینش بود! (دوم پطرس ۳: ۳-۴).

یعقوب یکی از حواریون نیز می‌نویسد:

پس ای برادران، تا آمدن خداوند صبر پیشه کنید. بنگرید چگونه دهقان انتظار می‌کشد تا زمین محصول پرارزش خود را به بار آورد؛ چگونه صبر می‌کند تا باران‌های پاییزی و بهاری بر زمین بیارد. پس شما نیز صبور باشید و دل قوی دارید، زیرا آمدن خداوند ما نزدیک است! (یعقوب ۵: ۷-۸)

در نامه به رومیان این انتظار کشیدن به درد زایمان تشبیه شده و آمده:

ما می‌دانیم که تمام خلقت تا هم‌اکنون از دردی همچون درد زایمان می‌نالند.... در همان حال که مشتاقانه در انتظار پسرخواندگی، یعنی رهایی بدن‌های خویش هستیم.... اما اگر به چیزی امیدواریم که هنوز ندیده‌ایم، بردبارانه انتظارش را می‌کشیم (رومیان ۸: ۲۲-۲۵).

گویا خداوند چنین تقدیر کرده که روزهای انتظار به سختی سپری شود و از همان دوران مسیحیت نخستین بر سختی و طاقت فرسا بودن روزهای انتظار تأکید می‌کردند و مؤمنان را برای تحمل و صبوری شرایط سخت و طاقت فرسای دوران انتظار آماده می‌ساختند.

۴. تمثیل‌های انتظار در موعظه‌های حضرت عیسی علیه السلام

بخش زیادی از موعظه‌های عیسای مسیح را تمثیل‌های وی شکل می‌دهد و نزدیک به ثلثی از تمثیل‌های عیسای مسیح در اناجیل مربوط به انتظار است. عیسی مسیح در این تمثیل‌ها به روش‌های گوناگون مسیحیان را تشویق می‌کند تا مشق انتظار را تمرین کنند و در قالب مثل‌ها برای ورود به پادشاهی دعوت می‌کند (تعالیم کلیسای کاتولیک بند ۵۴۶). علت این که عیسای مسیح در قالب مثل پادشاهی آسمان را تبیین می‌نمود این بود که این مفاهیم ارزنده صرفاً به دست ایمانداران برسد و کافران از آن بهره نبرند یک روز شاگردان از عیسای مسیح درباره مثل‌ها از او پرسیدند. به ایشان گفت: «راز پادشاهی خدا به شما عطا شده است، اما برای مردم بیرون، همه چیز به صورت مثل است تا "بنگردند، اما درک نکنند، بشنوند، اما

نفهمند، مبادا بازگشت کنند و آمرزیده شوند!» (مرقس ۴: ۱۰-۱۲، متی ۱۳: ۱۰-۱۵) برخی از تمثیل وی در باره پادشاهی آسمان عبارتند از:

الف) تمثیل طوفان نوح و آتش قوم لوط

عیسای مسیح به پیروانش هشدار می دهد که بیدار باشید زیرا ظهور ناگهانی خواهد بود و برای تبیین این مسئله به داستان طوفان نوح مثال می زند که مردم مشغول عیش و عشرت خود بودند که ناگهان سیل آمد و همه را از بین برد در ادامه بیان می کند:

ظهور پسر انسان نیز همین طور خواهد بود. از دو نفر که در مزرعه هستند، یکی را می برند و دیگری را می گذارند و از دو زن که دستاس می کنند یکی را می برند و دیگری را می گذارند. پس بیدار باشید، زیرا نمی دانید در چه روزی مولای شما می آید (متی ۲۴: ۴۲-۳۶).

شبهه همین تمثیل نیز نسبت به ایجاد تشابه بین ظهور پسر انسان با عذاب ناگهانی قوم لوط ایجاد شده (لوقا ۱۷: ۲۸-۳۶) در این مثل مردم باید بیدار و آماده باشند زیرا خبر ندارند آن روز موعود چه روزی خواهد بود.

ب) تمثیل ارباب سفر رفته و غلام سرپرست خانه

یکی از تمثیل های عیسای مسیح برای آماده بودن برای ظهور تمثیل به غلامی است که از طرف اربابی که عازم مسافرت است، سرپرست خانه شده این تمثیل در انجیل متی، لوقا تکرار شده است عیسی مسیح در یک تمثیل می فرماید اربابی به سفر می رود و یکی از غلامان را به سرپرستی خادمان می گذارد. خادم وظیفه شناس به وظایف خود عمل می کند اما خادم غلام شریر وقتی می بیند آمدن ارباب به طول انجامیده به آزار غلامان و عیش و نوش می پردازد. عیسی مسیح می فرماید:

در روزی که او انتظار ندارد و در وقتی که او نمی داند، اربابش خواهد آمد و او را تکه تکه کرده، به سرنوشت ریاکاران گرفتار خواهد ساخت در جایی که گریه و دندان بر دندان ساییدن وجود دارد (متی ۲۴: ۴۵-۵۰؛ لوقا ۱۲: ۴۲-۴۸).

در این تمثیل اربابی که به سفر رفته و بازگشتش به طول انجامیده همان پسر انسان و یا موعودی است که غایب شده و ایمانداران همان غلامی هستند که سرپرست خانه شده اند.

ج) تمثیل داماد و ده دختر جوان

یکی دیگر از تمثیل هایی که عیسای مسیح برای آمادگی و انتظار برای رسیدن پادشاهی

آسمان به کار می‌برد تمثیل داماد و ده دختر جوان است. در این مثل قرار است دامادی شبانگاه از راه برسد و ده دختر باکره چراغ‌ها را برداشتنند تا به استقبال او بروند برخی از دختران با خود روغن اضافه هم بردند که اگر داماد تاخیر کرد آنها هشیار باشند اما برخی این کار را نکردند اما آمدن داماد تاخیر شد و روغن چراغ‌ها تمام شد دخترانی که روغن نداشتند به شهر برگشتند تا روغن بخرند و باز گردند اما در همان زمان داماد از راه رسید و با دخترانی که در راه بودند به مجلس عروسی رفتند و در مجلس بسته شد. بعد که آن پنج دختر دیگر برگشتند، فریاد زدند: 'ای آقا، ای آقا در را به روی ما باز کن' اما او جواب داد: 'به شما می‌گویم که اصلاً شما را نمی‌شناسم.' پس بیدار باشید زیرا شما از روز و ساعت این واقعه خبر ندارید (متی ۲۵: ۱-۱۳).

در این تمثیل پسر انسان دامادی است که از سفر آمده دختران دانا منتظرانی هستند که هم انتظار می‌کشند و هم برای انتظار آمدگی کافی به دست می‌آورند و دختران نادان کسانی هستند که بدون آمدگی به انتظار می‌نشینند.

د) تمثیل کار کردن با دارایی شاهزاده به سفر رفته

یکی دیگر از تمثیل‌های عیسی مسیح برای این که پیروانش خود را برای ظهور آماده کنند تمثیل به شریف زاده‌ای که برای کسب مقام پادشاهی به سفر رفته و به غلامان خود مقداری پول داد تا با آن تجارت کنند و بعد از بازگشت از سفر از آنها بازخواست می‌کند و به کسانی که کار کردند را پاداش و کسانی که کاری نکردند را مجازات می‌کند و به کسانی که با آن پول کار کردند و از آن سود به دست آوردند پاداش می‌دهد و کسانی که با آن پول کار نکردند را مجازات می‌کند این تمثیل در انجیل متی و لوقا تکرار شده است (لوقا ۱۹: ۱۲-۲۷؛ متی ۲۵: ۱۴-۳۰). در این تمثیل آن شریف زاده که مقام پادشاهی او به ناحق غصب شده و برای کسب آن مقام به سفر رفته است همان موعودی است که می‌بایست در زمان غیبتش با اندوخته‌ای که به ما داده کار کنیم و آن را نمو بخشیم.

ه) تمثیل اربابی که از عروسی برمی‌گردد

یکی دیگر از تمثیل‌هایی که عیسی برای آمادگی پیروانش برای فرا رسیدن آمدگی آسمان به کار می‌برد تمثیل به اربابی است که قرار از مجلس عروسی و یا سفر در نیمه شب باز گردد و غلامان منتظرند تا در را بر روی او بکشایند. انجیل لوقا می‌نویسد:

شما پادشاهی او را هدف خود قرار دهید... «با کمرهای بسته و چراغ‌های روشن آماده

کار باشید. مانند اشخاصی باشید که منتظر آمدن ارباب خود از یک مجلس عروسی هستند و حاضرند که هر وقت برسد و در بزند، در را برایش باز کنند. خوشا به حال خادمی که وقتی ارباب شان می آید آنان را چشم به راه ببیند. یقین بدانید که کمر خود را خواهد بست، آنان را بر سر سفره خواهد نشاند و به خدمت آنها خواهد پرداخت، چه نیمه شب باشد و چه قبل از سپیده دم. خوشا به حال آنان اگر وقتی ارباب شان می آید ملاحظه کند که آنها چشم به راه هستند (لوقا ۱۲: ۳۱-۳۸).

در این تمثیل پسر انسان و یا موعود همان اربابی است که برای شرکت در مجلس عروسی ای رفته و بازگشتش طولانی شده و حتی شب از نیمه گذشته و او نیامده است و مؤمنین همان غلامانی هستند که پشت در به انتظار بازگشتش نشستند و منتظرند تا نهایت او بازگردد و بدون معطلی در را بروی او باز کنند. و ارباب می بایست در هنگام بازگشت آنها را چشم انتظار ببیند. مرقس در تمثیلی مشابه داستان مردی را نقل می کند که به سفر رفته و به دربان سپرده که گوش به زنگ باشد سپس می گوید:

پس بیدار باشید چون نمی دانید که صاحب خانه کی می آید. شب یا نصف شب، وقت سحر یا سپیده دم. مبادا او ناگهان بیاید و شما را در خواب ببیند. آنچه را به شما می گویم، به همه می گویم: بیدار باشید. آنچه را به شما می گویم، به همه می گویم: بیدار باشید (مرقس ۱۳: ۳۲-۳۷).

و) تمثیل صاحبخانه و دزد

یکی دیگر از تمثیلهایی که عیسای مسیح برای آماده شدن برای ظهور بیان می کند تمثیل دزد و صاحب خانه را مطرح می کند و می فرماید همان طور که اگر صاحب خانه بداند دزد چه زمانی وارد خانه می شود آن ساعت را بیدار می ماند پس شما هم همیشه بیدار باشید زیرا نمی دانید پسر انسان در چه ساعتی می آید (متی ۲۴: ۴۲-۴۳). در انجیل لوقا نیز با کمی تفاوت در ادامه همین تمثیل می فرماید: پس آماده باشید چون پسر انسان در ساعتی می آید که شما کمتر انتظار آن را دارید (لوقا ۱۲: ۳۹-۴۰).

در این تمثیل پسر انسان به دزدی تمثیل شده که قرار است ناگهان از راه برسد و صاحب خانه مؤمنینی هستند که نمی دانند دزدکی از راه می رسد و لذا باید هوشیار و بیدار باشند زیرا دزد در ساعتی می آید که کمتر انتظار آن می رود.

این که عیسای مسیح بیش از ثلثی از موعظه های تمثیلی خود را به ترویج فرهنگ انتظار اختصاص داده نشان دهنده اهمیت این موضوع در الهیات مسیحی می باشد.

۵. پاداش منتظران

مطابق وعده‌های کتاب مقدس منتظران از همه عطایای خاص خدا بهره‌مند می‌شوند و خداوند آنها را استوار نگه می‌دارد عیسای مسیح می‌فرماید: پس در پی این مباشید که چه بخورید یا چه بنوشید؛ نگران اینها مباشید. زیرا اقوام خداشناس این دنیا در پی این‌گونه چیزهایند، اما پدر شما می‌داند که به این همه نیاز دارید. بلکه شما، در پی پادشاهی او باشید، که همه اینها نیز به شما داده خواهد شد... (لوقا ۱۲: ۲۹-۳۳).

در نامه به قرنتیان نیز آمده است:

از این رو، در همان حال که مشتاقانه ظهور خداوند ما عیسی مسیح را انتظار می‌کشید، از هیچ عطایی بی‌نصیب نیستید. او شما را تا به آخر استوار نگاه خواهد داشت، تا در روز ظهور خداوندمان عیسی مسیح بری از هر ملامت باشید... (اول قرنتیان ۱: ۷-۹).

منتظران در روز حضور مفتخر به تاج پادشاهی خواهند شد در نامه به تیموتائوس آمده است:

اکنون تاج پارسایی برایم آماده است، تاجی که خداوند، آن داور عادل، در آن روز به من عطا خواهد کرد نه تنها به من، بلکه به همه آنان که مشتاق ظهور او بوده‌اند (دوم تیموتائوس ۴: ۸).

پادشاهی‌هایی از قبیل دادن رزق و روزی و بری بودن از ملامت‌ها و دادن تاج آسمانی و خدمت کردن موعود به منتظران (لوقا ۱۲: ۳۱-۳۸) بخشی از وعده‌هایی است که برای روشن نگه داشتن شوق انتظار به مؤمنین وعده داده شده است.

آئین‌های انتظار

یک مسیحی باید روزهای خاصی را در طول هفته و ایام سال مشق انتظار تمرین کند و برای این مراسم انتظار در مسیحیت آئین‌های زیادی وجود دارد که به صورت رسمی توسط کشیش در کلیساهای سراسر دنیا اجرا می‌شود و همچنین مسیحیان دعا‌های زیادی برای تعجیل در ظهور و آسان شدن سختی‌های قبل از ظهور در متون دینی خود دارد که در این بخش به بررسی این محتوا می‌پردازیم.

۱. مراسم و آئین انتظار

در تمامی ادیان آئین‌هایی برای انتظار وجود دارد و مسیحیت نیز آئین انتظار را در مراسم

عشای ربانی (Eucharist) برپا می‌نماید. این آئین مهم‌ترین مراسم دینی در مسیحیت شناخته می‌شود. مسیح در شام آخر، تکه‌ای نان و مقداری نوشیدنی به حواریون داد و به آنها فرمود:

این است جسد من که برای شما داده می‌شود. این را به یاد من به جا آورید.

همچنین بعد از شام، پیاله را گرفت و گفت:

این پیاله عهد جدید است در خون من که برای شما ریخته می‌شود (لوقا، ۲۲: ۷-۲۰).

در کلیساها برای برگزاری این آئین ابتدا چند آیه از عهدین قرائت می‌شود و به یاد شام آخر مسیح مقداری نان و شراب (قربانی مقدس) به عنوان نماد بدن مسیح خورده می‌شود. تعالیم کلیسای کاتولیک معتقد است:

آئین عشای ربانی نوعی انتظار کشیدن عظمت آسمانی است (تعالیم کلیسای کاتولیک ۱۴۰۲). هر زمانی که کلیسا آئین عشای ربانی را برگزار می‌کند این وعده را یادآوری می‌کند و نگاه خود را «به آن که خواهد آمد» می‌دوزد. کلیسا در دعای خود آمدن او را می‌خواهد: «مارانا تا!» «بیا ای خداوند عیسی» امید که فیض تو سر رسد و این جهان آخر شود» (همان: ۱۴۰۳).

به همین دلیل مسیحیان به خصوص در عشای ربانی برای تسریع بازگشت مسیح دعا می‌کنند، و به او می‌گویند: «ای خداوند ما بیا» (همان: ۶۷۱). بنابراین آئین عشای ربانی را گرامی می‌داریم «در حالی که منتظر آرزویی مبارك و آمدن منجی خود عیسی مسیح هستیم» «می‌خواهیم که در عظمت تو شریک شویم آن‌گاه که قطره اشکی ریخته می‌شود» (همان: ۱۴۰۴). هیچ ضمانت یا نشانه‌ای از این آرزوی بزرگ در آسمان‌های جدید و زمینی جدید «که عدالت در آن ساکن است» مطمئن‌تر و روشن‌تر از آئین عشای ربانی وجود ندارد. هر زمان که این سرگرامی داشته می‌شود، «عمل‌رهایی ما تحقق می‌یابد» (همان: ۱۴۰۵).

برای برگزاری این آئین بعد از گرد هم آمدن جمعی از ایمانداران مسیحی که رهبری آنها را اسقف یا کشیش به عنوان نماینده مسیح به عهده دارد، ابتدا مقداری از آیات عهدین قرائت می‌شود سپس رسم جمع‌آوری هدایا و کمک‌های مؤمنین برای فقرا اجرا می‌شود پس از دعاهاى متعددی قرائت می‌شود از جمله دعای استدعا، استذکار، شفاعت و... و در نهایت مؤمنین با تکه نانی که به عنوان بخشی از جسم مسیح پذیرایی می‌شوند (همان: ۱۳۴۸-۱۳۶۸).

مسیحیان برای شرکت در این مراسم انتظار باید خود را آماده کنند در کلیسای کاتولیک اگر شخصی مرتکب گناه کبیره‌ای شده باید قبل از شرکت در آئین با اعتراف به گناه از گناهش

توبه کرده باشد("Code of Canon Law, canon 916"). در کلیسای ارتدکس مسیحیان توصیه شده برای شرکت در این آئین روزه بگیرند و از نیمه شب قبل از خوردن هر آب یا غذایی پرهیزند("Preparing to Receive Holy Communion"). ترتولیان(Tertullian) به عنوان یک سنت دینی یاد میکند که قبل از برگزاری مراسم عشای ربانی مسیحیان پاهای خود را در یک حوضچه کوچک میشستند و با یک حوله کتان خشک می کردند (Stutzman, Paul Fike (1 January 2011)).

مسیحیان معتقدند خود مسیح در آئین عشای ربانی حضور می یابد(تعالیم کلیسای کاتولیک ۱۳۷۳).

۲. روزهای انتظار در سنت مسیحی

یک مسیحی می بایست در طول سال انتظار آمدن روز خداوند را بکشد به خصوص در یکشنبه ها و در اعیاد اصلی مسیحی شامل تولد مسیح(کریسمس) مصلوب شدن و رستاخیز مسیح(عید پاک) و عروج مسیح و تولد کلیسا (عید پنطیکاست) تعالیم کلیسای کاتولیک معتقد است: کلیسا در طول سال... کل سر مسیح را از تجسم و تولد او تا عروج و عید پنجاهه و انتظار آرزوی مقدس آمدن خداوند، آشکار می سازد»(تعالیم کلیسای کاتولیک ۱۱۹۴).

اما با توجه به این که مراسم عشای ربانی مهم ترین مراسم انتظار مسیحایی شمرده می شود. در این روز مسیحیان از خدا آمدن موعود را می طلبند این مراسم در هر یکشنبه در کلیساها برگزار می شود کلیسای کاتولیک مؤمنین را متعهد به شرکت در این آئین در یکشنبه ها و اعیاد مقدس می کند و حداقل سالی یک بار در ایام فصح می نماید ولی در عین حال شدیداً تشویق می کند که به صورت روزانه این آئین را به جا آورند(تعالیم کلیسای کاتولیک ۱۳۸۹).

بسیاری از پروتستان ها عشای ربانی را مهم می شمردند و معتقدند باید برای اجرای درست و کامل آن کاملاً آماده شد؛ به همین دلیل آن را فقط در برخی مناسبت ها(و برخی از آنان سالی چهار بار یا ماهی یک بار) برگزار می کنند. ارتدوکس ها مراسم عشای ربانی را تنها در روزهای یکشنبه و اعیاد برگزار می کنند(میشل، ۱۳۸۷ش: ۹۷).

۳. دعاهای انتظار در بایبل

یکی از مهم ترین کارهایی که منتظران باید انجام دهند دعا برای ظهور موعود و دعا برای سالم ماندن از امتحانات سخت ظهور است.

طبق آموزه های انجیل مؤمنین باید برای در امان ماندن از فتنه های آخرالزمان دعا کنند

عیسای مسیح می فرماید:

پس همیشه مراقب باشید و دعا کنید تا بتوانید از همه این چیزها که بزودی رخ خواهد داد، در امان بمانید و در حضور پسر انسان بایستید (لوقا ۲۱: ۳۶).

میکاه نیز (۷۲۲ ق.م) قبل از ظهور مسیح درباره آمدن مسیح میفرماید:

... ای خداوند، بیا و بر قوم برگزیده خود شبانی کن و آنها را که همچون گوسفندان در جنگل‌ها تنها مانده‌اند، مانند دوران گذشته به چراگاه‌های سرسبز باشان و جلعاد هدایت فرما... (میکاه ۷: ۶-۲۰).

حضرت داوود علیه السلام نیز بی صبرانه منتظر است و انتظار روز خداوند را می کشد و در مزامیر

می سراید:

منتظر خداوندم، جان من در انتظار است، و امیدم بر کلام اوست! جان من برای خداوند انتظار می کشد؛ بیش از انتظار کشیدن نگهبانان برای صبح، آری، بیش از انتظار کشیدن نگهبانان برای صبح (مزامیر ۱۳۰: ۵-۶).

به غیر از دعاهایی که در کتاب مقدس بیان شده در میان مجموع دعاهای کلیسایی که در کلیساها خوانده می شود گنجینه بزرگی از دعاهای انتظار وجود دارد از جمله در طول مناجات نامه کلیسای لوتری و انگلیکن خوانده می شود: او [عیسی] دوباره با جلال خواهد آمد تا زندگان و مردگان را داوری کند؛ و پادشاهی او پایانی نخواهد داشت. (What Lutherans Teach about Christ's Second Coming).

همچنین هنگامی که کلیسای می خواهد شخصی را به مقام کشیش منصوب کند مقام بالاتر دست بر سر داوطلب کشیش می گذارد و می گوید:

ای خداوند، این شخص را که برایش مقدر فرمودی که به رتبه کشیشی برسد سرشار از عطیه روح القدس بنما تا ... ملکوت (پادشاهی) تو را اعلان نماید (تعالیم کلیسای کاتولیک، ۱۵۸۷).

یوحنا در مکاشفه برای آمدن مسیح دعا می فرماید روح و عروس می گویند:

«بیا!» هر آن که می شنود بگوید: «بیا!» ... آمین. بیا، ای خداوند عیسی! (مکاشفه ۲۲:

۲۰-۱۷)

تفسیر الیوت در ذیل این آیه می نویسد: این هشدار است برای کسانی که او را فراموش کردند. با بله تأکیدی معرفی شده است! "بله، من سریع می آیم." بنگل می گوید: «قدرت کل انجیل بر این متمرکز است که فرد باید بتواند به این بیا پاسخ دهد و آن را از قلب تکرار

کند» (Ellicott's Commentary. Revelation 22:20).

تعالیم کلیسای کاتولیک در باره انتظار کشیدن برای آمدن موعود می نویسد:

کلیسا... در میان مخلوقاتی به سر می برد که در مصیبت ها ناله سر می دهند و منتظر ظهور پسران خدا هستند. به همین دلیل، مسیحیان به خصوص در عشای ربانی برای تسریع بازگشت مسیح دعا می کنند و به او می گویند (Maranatha): «ای خداوند ما بیا»... بر حسب قول خداوند، زمان حاضر، زمان روح القدس و شاهد بودن است، اما در عین حال، مشخصه آن، «محنت» و گرفتاری به شر است که از کلیسا دست بر نمی دارد و طلیعه کشمکش های آخرالزمان است و زمان انتظار کشیدن و مراقب بودن است (تعالیم کلیسای کاتولیک، بند ۶۷۱-۶۷۲).

یکی از مهم ترین دعا های مسیحیان «دعای ربانی» (The Lord's Prayer) است. این دعا هر روز و به خصوص در روز یکشنبه توسط مسیحیان قرائت می شود و به نوعی جایگزین نماز مسیحیان شمرده می شود (صلال الموحی، ۲۰۰۷ م: ۱۵۲-۱۶۲). انجیل لوقا بیان می کند روزی عیسی در مکانی دعا می کرد. چون دعایش به پایان رسید، یکی از شاگردان به او گفت: «ای سرور ما، دعا کردن را به ما بیاموز، همان گونه که یحیی به شاگردانش آموخت». به ایشان گفت: «چون دعا می کنید، بگوئید: ای پدر، نام تو مقدس باد، پادشاهی تو بیاید (لوقا ۱۱: ۲-۱۰)؛ متی ۶: ۹-۱۰».

تفسیر اکسپوسیتور معتقد است گناهان ما می تواند روز پادشاهی خداوند را به تعویق بیندازد اما مسیحیان با دعای «پادشاهی تو بیاید» وقوع روز خداوند را نزدیک تر نمایند (Expositor's Greek Testament, 2 Peter 3:12) در نامه به قرن تیان نیز آمده: «خداوند ما، بیا!» (اول قرن تیان ۱۶: ۲۲).

تعالیم کلیسای کاتولیک معتقد است: در دعای خداوند، [عبارت] «ملکوت تو بیاید» در درجه اول به آمدن نهایی سلطنت خدا از طریق بازگشت مسیح اشاره دارد (تعالیم کلیسای کاتولیک ۲۸۱۸). ممکن است ملکوت خدا به معنای آمدن خود مسیح باشد که ما روزانه آرزوی آمدن او را داریم (تعالیم کلیسای کاتولیک ۲۸۱۶) این درخواست «مارانا تا» است، فریاد روح و عروس: «بیا، خداوند عیسی». حتی اگر دعا برای آمدن ملکوت مقرر نشده بود، ما با کمال میل این سخن را مطرح می کردیم تا امید خود را در آغوش بگیریم. ارواح شهیدان در زیر محراب با فریاد عظیم به درگاه خداوند فریاد می زنند: «ای پروردگار مقتدر، مقدس و راستین، چه زمانی بر کسانی که بر روی زمین ساکنند حکم خواهی راند و انتقام خون ما را از ساکنان زمین بگیری؟»

زیرا مجازات آنها برای پایان جهان مقرر شده است. خداوند هر چه زودتر پادشاهی تو فرا رسد! (تعالیم کلیسای کاتولیک ۲۸۱۷)

منتظران شاخص ظهور در بایبل

در دوران عهدین به خصوص در دوره زندگی عیسی مسیح و اندکی پس از آن مؤمنین بسیار منتظر ظهور موعود و پادشاهی آسمان بودند. بسیاری از ایمانداران روز و شب خود را با زمزمه های انتظار سپری میکردند در عهدین چند نفر از منتظرین پادشاهی آسمان معرفی شدند از جمله:

حضرت ابراهیم منتظر آرمان شهر اورشلیم آسمانی بود درباره وی گفته شده است او: «همچون بیگانه ای در دیار غریب خانه به دوش گردید و... در خیمه ها ساکن شد. زیرا چشم انتظار شهری بود با بنیاد، که معمار و سازنده اش خداست»... (عبرانیان ۱۱: ۱۰).

هنگامی که حضرت عیسی علیه السلام خدمت خود را آغاز کرد حضرت یحیی علیه السلام در زندان بود و چون وصف کارهای عیسی را شنید جمعی از شاگردان خود را فرستاد تا از عیسی مسیح بپرسند که تو کیستی آن شاگردان خدمت حضرت عیسی رسید و از قول یحیی از عیسی مسیح پرسید تا بپرسند: «آیا تو همانی که می بایست بیاید، یا منتظر دیگری باشیم؟» (متی ۱۱: ۳) در این آیات نشان می دهد یحیی برای آمدن ان موعود لحظه شماری می کرده است.

بعد از تولد عیسی مسیح او را برای انجام مراسم قربانی به اورشلیم بردند در اورشلیم مریم و یوسف با پیرمردی به نام شمعون ملاقات کردند او با مسیح نوزاد ملاقات می کند انجیل لوقا در وصف وی می نویسد: در آن زمان، مردی پارسا و دیندار، شمعون نام، در اورشلیم می زیست که در انتظار تسلی اسرائیل بود و روح القدس بر او قرار داشت (لوقا ۲: ۲۵). شمعون یکی از منتظران دیدن پادشاهی آسمان بود.

زمانی که حضرت مریم علیها السلام و یوسف عیسی نوزاد را به اورشلیم آوردند در آن جا نبیه ای هشتاد و چهار ساله به حنا نام، دختر فنوئیل زندگی می کرد. او هیچ گاه معبد را ترک نمی کرد، بلکه شبانه روز، با روزه و دعا به عبادت مشغول بود. او وقتی عیسی نوزاد را دید «پیش آمد و خدا را سپاس گفته، با همه کسانی که چشم انتظار رهایی اورشلیم بودند، درباره عیسی سخن گفت» (لوقا ۲: ۳۸) و این متن نشان می دهد هم حنا و هم جماعتی در اورشلیم بودند به عنوان منتظران رهایی اورشلیم (کنایه از جماعت ایماندار) شناخته می شدند.

طبق نقل انجیل زمانی که عیسی مسیح را بر صلیب کشیدند در آن جا یوسف نامی که از

اهالی شورای سنهدرین یهود بود ولی با آنان موافق نبود شجاعانه نزد پیلاتس رفت و از او درخواست جسد عیسی را کرد تا آن را دفن نماید. لوقا می نویسد:
یوسف از مردمان رامه، یکی از شهرهای یهودیان بود و مشتاقانه انتظار پادشاهی خدا را می کشید (لوقا ۲۳: ۵۱).

مرقس نیز نقل می کند:

او انتظار پادشاهی خدا را می کشید (مرقس ۱۵: ۴۳).

از طرفی مژده مسیح به نزدیک بودن ملکوت آسمان و بازگشت وی حس انتظار زیادی را در مسیحیان اولیه زنده کرده بود به گونه ای که وقتی چند نفر از مسیحیان تسالونیکلی از دنیا رفتند، برای مسیحیان این سؤال به وجود آمد که وقتی مسیح باز گردد، تکلیف مسیحیان مرده چه خواهد شد؟ آیا آنها هم می توانند مانند زندگان به آسمان بروند؟ پولس در جواب نامه آنان چنین نوشت: «بلی، ایشان زنده خواهند شد و به همراه زندگان به آسمانها رفته می شوند».
(اول تسالونیکیان، ۴: ۱۶-۱۷) شدت انتظار در این شهر، برخی از مسیحیان را واداشته بود تا کار و زندگی را رها کنند و به انتظار آمدن مسیح بنشینند. پولس در نامه ای دیگر به ایشان یادآور شد تا دجال نیاید، مسیح ظهور نخواهد کرد (دوم تسالونیکلی، ۲: ۳).

ایمانداران در آن دوران چنان منتظر آمدن منجی بودند و برای آمدنش لحظه شماری می کردند و تصورشان این بود که آمدن منجی در همان روز شب های مسیحیت نخستین رخ خواهد داد. و این نشان دهنده این است که از هزاران سال پیش انبیاء و مؤمنین آمدن ظهور موعود را لحظه شماری می کردند و حتی بسیاری بودند که از همان دوران به عنوان منتظران ظهور شناخته می شدند.

نتیجه گیری

مسیحیت نیز مانند تمامی ادیان به پیروانش وعده روزهای طلایی ظهور موعودی را به نام پسر انسان داده که جهان را گلستان می نماید. و در عهد جدید مکرراً از مسیحیان خواسته شده که منتظر آمدن او در هر لحظه باشند و برای فرا رسیدن پسر انسان خود را آماده نمایند. در آن دوران افرادی از جمله ابراهیم، شمعون، حنا و یوسف به عنوان منتظران ظهور شناخته می شدند. حتی جمعی از مردم در تسالونیکلی دست از کار کشیدند زیرا ظهور را نزدیک می دانستند. روزهای ظهور در عهد جدید آن قدر نزدیک پنداشته می شد که حتی تصور می کردند در همان روزهای حیات عیسی مسیح اتفاق خواهد افتاد و بعد از عروج مسیح به

آسمان یاس بر دل‌ها نشست اما نوید داده شد تا این نسل منقرض نشده پسر انسان ظهور می‌کند ولی این انتظار به طول انجامید. و پسر انسان نیامد ولی در عهد جدید مکرراً تأکید شده که بیدار باشید و مشتاقانه منتظر آمدن پسر انسان باشید. عیسی مسیح در قالب چندین تمثیل غیبت پسر انسان و به طول کشیدن بازگشتش و انتظار کشیدن مؤمنین را برای پیروانش بیان نموده از جمله در قالب مثل‌هایی از قبیل طوفان ناگهانی نوح و کشتی، ارباب به سفر رفته، دامادی که از سفر می‌آید و دخترانی که به انتظارش رفته‌اند، شاهزاده‌ای که به سفر رفته، اربابی که از عروسی بسیار دیرباز می‌گردد و غلامانی که منتظر آمدن او هستند، صاحب‌خانه‌ای که خبر دارد دزد قرار است به خانه‌اش بیاید. در عهدین دعاهای زیادی برای انتظار موعود وجود دارد که مهم‌ترین آن دعای مارانائاست. همچنین مسیحیان آئین پر شکوهی به نام عشای ربانی برای انتظار پسر انسان دارند در این آئین به یادگاری شام آخر مقداری نان به شرکت‌کنندگان داده می‌شود این آئین در اعیاد مهم و هر یکشنبه و در برخی از کلیساها هر روز این آئین برگزار می‌شود و گرچه عیسی مسیح فرمود که زمان آمدن پسر انسان را هیچ‌کس جز خدا نمی‌داند ولی باز با این وجود برخی از مسیحیان عجله می‌کنند و تاریخ‌هایی را برای بازگشت او معین می‌کنند.

منابع

- کتاب مقدس
۳. صلال الموحی، عبدالرزاق (۲۰۰۷م)، *العبادات فی الأدیان السماویة*، دمشق: صفحات للدراسات و النشر، اول.
  ۴. کلینی، محمد بن یعقوب (۱۳۶۳ش)، *الکافی*، تهران: دارالکتب الاسلامیه.
  ۵. میشل، توماس (۱۳۸۷ش)، *کلام مسیحی*، ترجمه: حسین توفیقی، تهران: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، سوم.
  6. Barnes' Notes on the Bible, retrieved : <https://biblehub.com/>
  7. Cambridge Bible for Schools and Colleges. retrieved : <https://biblehub.com/>
  8. Law, Canon. (1983). "Code of Canon Law." Washington, DC: Canon Law Society of America
  9. Ellicott's Commentary for English Readers. retrieved : <https://biblehub.com/>
  10. Expositor's Greek Testament, retrieved : <https://biblehub.com/>
  11. Freeman,(2002.) Charles. The Closing of the Western Mind,. Vintage
  12. Camping, Harold. (1992). "Harold Camping." Family Radio and Harold Camping

13. Hovind, Kent (2013). "What on Earth is about to happen.. for Heaven's sake?: A Dissertation on End Times According to the Bible" (PDF). Kent Hovind. Retrieved 02-09
14. Preparing to Receive Holy Communion". Retrieved: <http://www.orthodoxchristian.info/pages/communion.htm> on 21 July 2022
15. Stutzman, Paul Fike (2011). Recovering the Love Feast: Broadening Our Eucharistic Celebrations. Wipf and Stock Publishers
16. What Lutherans Teach about Christ's Second Coming". Concordia Publishing House 2016

